Fischer, Otokar
Horici ker

TOKAR FISCHER

OŘÍCÍ KEŘ

OTOKAR FISCHER

HOŘÍCÍ KEŘ

BÁSNĚ

1918

ZEMI

Jak poskvrněn je svět! Však my jsme mládi
a z hloubi vydechujem, ty a já,
když večer prsty zlatými nás hladí,
nás oba, viď, má země panenská!

Já dlouho bloudil. Nejen z luk a lesů,
já k tobě přišel z dusna lidských cest.
Svět sáhl na mou píseň, již ti nesu,
já měl ti jeho prach a popel nést.

A přece, vím, jsem tvůj. Až k tobě dolů
se nakloním, ty dík mi pošeptáš,
ty přijmeš mne v své náručí a spolu
nás houpat bude večer, otec náš.

PÍSEŇ

Lze život ještě žít,
kde umírat se žádá?
Pojď v roztřesený třpyt,
když měsíc na sníh padá,

pojď, neslyšný kde srp
svou mrtvou žatvu kosí
a se smutečních vrb
mží zář jak výdech rosy.

Hle, vlak, jenž jede kol,
a měsíční to mléčno
i mlčící tvůj bol —
to vše je neskutečno,

a labuť červenců
a růže u jezera,
stín mrtvých milenců
i zpěv, jenž zpíval včera —

to žije z věcí všech,
to procitá té chvíle,
kdy země stají dech,
kdy všechny děti milé

si k prsům tiskne svým
a v dětský zrak se dívá,
kdy bůh i život zdřim'
a jenom smrt je živa.

STROM ŽIVOTA

Co v rose slz, já všecky vyplakal.
Mí ptáci odlétli, mé listí sváto.
Den vlek' se za dnem, tichnul smích a žal,
mé roucho svatební mi navždy sňato.

Kal s krví zadusily šťávu míz
a projaly mne hnilobou a plísní.
V mé koruně smích bohů šuměl kdys,
teď prázdné nebe posměchem ji třísní.

Je soumrak mrtvolný. A nehřmí hrom
a vichřice mne nevyrazí z kořen.
Proč tlím a hynu, života já strom?
Já, zázrak stvoření, proč byl jsem stvořen?

VZPOMÍNKA

„Nechť hostitelé žijí!“ „Mnohá léta!“
„Leť jako tanec po ledu náš krok!“
„A láska hřej!“ „Až do skonání světa!“ —
Vře punč. A cinkla číše. Nový rok.

A zatím, slyš, cos tajemného zvenčí
se ozvalo. Svist bruslí? Nebo ston?
A mlčením zas pohlcen zvuk tenčí
a vábivější než sám houslí tón.

My vyšli pod hvězdy, jež tuhly. Sněžná
pláň rybníka je. Pole samý sníh.
Co mihlo se to kol? Jak paní kněžna,
Smrt jede po saních.

Smrt jede po saních a sluvka nedí
a nepohnuta zírá do kraje.
Kdo z nás to, na niž oko její hledí?
Kdo prvý jejím dechem roztaje?

Zpět pod jmelí a k vínu, v pokoj světlý!
Nechť hudba hrá, nechť znova zvoní číš!
Jsme mládi, horcí jsme a nedokvetlí —
Ty zdráv buď, jenž nás první opustíš!

NA UVÍTANOU

Je stále týž ten svět, kam jste se navrátili
od smrti, z mrazu, z běd: lstný, hebký, rozpustilý,

jak duben zahrá si a dovádí jak dítě,
mák zatkne ve vlasy a zapláče si skrytě:

však svůdně voní zem a nadosmrti krásné
nám slunce nad nebem plá, shasíná i shasne.

Je stále týž ten svět, kam jste se navrátili:
jenž v lásku míchá jed a pro polibek šílí,

pln díků dá se bít, je sluhou, je-li pánem,
a na smrt-li má jít, zatančí pod čakanem.

Ta zem je stále táž, i v úsměvu i lkání,
a všechen život náš je jedno umírání.

V MĚSÍČNÍ ZAŘI

Mé srdce, na rozvětří cest
když zmaten záři stojím,
ty ozvi se a dám se vést
půlnočním zvukem tvojím.

Sám mezi stromy pod sněhem
bych nemusil se rdíti,
bych zdusil stud, že ještě jsem —
mé srdce, kudy jíti?

Kam povede nás cesta, kam?
Jdem na smrt? V hanbu jdeme?...
Já ticho sněhu v duši mám
a srdce, srdce němé.

A V E, A N I M A

(Za Otakarem Theerem)

Kde jsi, ó duše? Rozvanuta? Vzlétlá?
Prach vesmíru? Jsi slunci svému blíž?
Či strh tě jícen bez tvarů a světla?
Jsi v orkánu? Jsi v dlani boha?... Spíš?

Spi. Dobrou noc. Zrak dohas. Dokonáno.
Spi, nejdražší. Tvůj s čela setřen pot,
tvá hvězda v třeskuté se třese ráno
a křídlem bije... Vyšší nad život

je blaho smrti, bolem vykoupené,
a svatý mír a velkost zániku.
Kdo pochopí tvé hoře nevyřčené,
ó duše hrdinská? Můj básníku...

MASKA MRTVÉ MLUVÍ

Když v noci pode mnou se město rozevřelo,
mé oko tajemnou se mocí rozhořelo

a já jsem kráčela, zříc bolest ve tvém líci,
a já se snášela, já bez těla, já bdící,

blíž tvému lůžku, níž, kde mdloba hmotou zmítá.
Což ještě nevidíš, zář oblohou jak svítá,

což netoužíš, svou dlaň bych kladla na tvé čelo,
bych promluvila: vstaň a nové oblec tělo — ?

Mír, jejž můj dotek dá, je šťastných větrů vání,
mnou souzvuk protéká jak smrt a milování:

Můj příteli, tvůj žeh, mým dotýkán jsa hledem,
v můj přemění se dech. Teď, v přísvitu tom
bledém,

blíž na mne pohlédni, mdlou ještě zalit krví.
Tvůj pohled poslední, tvůj pohled já jsem prvý.

Dvé bílých pode mnou se tváří rozhořelo.
Tvé oko tajemnou se září rozevřelo . . .

S E T K Á N Í

Sníh měkce slitoval se nad nahou
a strádající zemí. Oblil mhou,
co skalnatě se v dálkách rýsovalo,
co bolem drsných černalo se skal.
Pad' závoj v smysly. Tichem, které tálo,
let váhavých jen třepotal se vran.

Smrt zadýchala. V tichý kraj to zní.
Jde bílým sněhem průvod pohřební.
Zvon z tajemna se rozhoupal. Bim bam.
Jdou bledé přízraky. Ty stíny znám.
Tak tiše, plaše jdou, jak by se mrazem
či studem choulily. Jdou trpně tak.
Je přísně upřen, prohřešeně na zem
z pod chorých čel jich rozhořelý zrak.
Jen dvé zřím hlav, jež svrhly mnišskou kápí
a pohansky se tyčí vánicí:
ten jeden zor se vláhou posud stápí,
ten druhý je již zcela zářící,
ten jeden zor se včera hroužil v Lethe,
ten druhý dávno již se dívá v jas.
Co kynete mi? Co mi, drazí, chcete?

Mám s vámi odejít? Můj přišel čas?
Ne? Pozdrav jen? . . O ty, jenž's dávno zjasněn!
Jak dříve vždy, hrá úsměv kol tvých rtů,
jak dříve vždy, tvůj šťastný duch je zasněn,
zří slunce zář, kde jiný temnotu,
tam, kde jsou všichni zkřehlí, jarem dýše
a lehkou myslí klame samu smrt.
Tvou stopou jdu. Své štěstí zcela tiše
a žal svůj nesu výbojně a hrd.

Však ty, ó hořký! Lehce schýliv hlavu,
jak chodíval jsi vždy, jdeš strancu davu,
rty přísně sevřeny, jaks vždy je měl.
Zpod sněhu jícen zříš, jenž černě zel,
mha nehalí ti děsu dne, jenž drtí,
máš sílu zírat v tvrdou pravdu smrti,
lstí nechceš lichocení, lék ni lež.
Mně vyčítáš, sluch můj že rád se spíjí
tou zasněženě ztichlou melodií,
ty krutou nahost země vidět chceš:
ty káráš mne, že sladce vzdán jsem snění,
ty do vichrů mne vedeš burácení.

Vy dva mne chraňte! Ruce vaše bílé
nechť neviděny vedou mne v mou dál.
Vy mrtví, bděte nade mnou, byť míle
či jenom krok mi život ještě přál.
Sám sobě neznám, vás však potkav, drazí,
jdu cestou sněhu, tajemství a tuch,
a jdu-li v noc, mne temnem doprovází,
jenž vzal i dal vás, neznámý můj bůh.

V I G I L I E

Kolik je nás, druzi? Pět? Či deset?
Sotva vzhlédnem, o jednoho míň.
Koho nám to z večerních zas besed
odváželi v neúprosnou síň?

Kdo by v pláč se rozplynout moh' měkký!
Bez moci jsme. Nezhojíme ran.
Vzduch je ztuchlý obvazy a léky —
Zotvírejme okna dokořán!

Čistý mráz ať zadýchá nás prudce!
Kolik je nás? Rozhlédni se kol.
Osiřelí, podejme si ruce!
Kde jsme dva, tam třetí s námi bol.

Co ti zbylo? Posud v nitru zebe
bez útěchy ráno — Vzpomínáš?
Neprocitlo slunce, ztuhlo nebe —
zapomeň! Den jediný je náš.

Posud skuhrá žalozpěv nám v sluchu,
posud křeč nás otupuje zlá —
Hmoty nech! Však z mysteria duchů
urvi vše, co urvati se dá!

Den je náš. Jsme na stráži. A bdíme.
Plane duch jak láskou vzňatý peň.
Odejdem. Však než se rozloučíme,
jiným podáme svou pochodeň.

Neuhasí žárů našich voda,
nesrazí prak slabochů náš let,
z trní věnec duši neubodá,
jež až za smrt bude chválu pět:

Chválu ohně, triumf svému hoři,
poctu dni a trýznitelům vzdor,
lásku tvůrci, jejž si sama tvoří,
slunci dík, než klesne za obzor.

L E G E N D A

Sevřela srdce trpkost veliká.
Trpčí je moudrost má, než lidé tuší.
Přes život k hrobu marná oklika.
Oklikou těla daleko je k duši.

Sotva že ptáka smrti zaplašíš,
do mozku bolest zaklove se nová.
Bůh ztracen v dálkách. K bližním není blíž.
V krvi je svět. A zbytečná jsou slova.

Hluboká tma. A nikde svítání.
K smíchu jsou věštci, apoštolé, rádci.
O střep svých snů se prorok poraní.
Z hlubin jen výkřik na poušti se ztrácí.

Blouznivé víry vzdej se na vždycky,
skutek že spasí bídu kletých tvorů.
Zřekni se slov... Jak světec indický
vyrvi se lidem, uzavři se v horu.

S duše své setřes těžký silnic prach.
Zapomeň, zapomeň, co chodce hnětlo.
Krutostí ducha vzplaň! Jen v myšlenkách
spása je zítřku, nezrozeným světlo.

Vzdává se dnešek bez záchrany tmám,
o starý hřích proud života se tříští.
V horu svou zaklet, poustevníku, sám
myšlenek silou vykup světy příští!

Z ducha co k duchu bez okliky těl
zasrší zpříma, nepropadne zmaru:
vidina dobra, jíž jsi zahořel,
na jedné z hvězd se dožít musí tvaru.

Co na tom, že jsi zoufalý a chor,
umučen lidmi, k smrti smýkán tělem!
Vzhůru, ó duchu, vzhůru! V srdci hor,
poznáním chvácen, staň se stvořitelem!

1916

Když krve mhou se noční prodral třpyt,
já uzřel tělo, přikované k nebi.
To Kristus, na oblohy klenbu vbit.
A kruté hvězdy byly jeho hřeby.

Kdys, vložen v hrob, se vznesl do nebes.
Shléd' znova zem a znova zemřel za ni.
V kříž vbili ho kdys lidé, otec dnes.
Kam vzlétnout, není. Není z mrtvých vstání.

MERLIN

Tak nízko visí hvězdy, že bych je trhal rukou,
tak blízko u srdcí jsem, že poslouchám,
jak tlukou,
tak snivě láká půlnoc, bych s mladou zemí srost,
a přece jsem tu cizí a jsem tu jenom host.

V svou pravou domovinu já nikdy nezavítám;
tep lidství nehovoří ni láska nehoří tam,
jen vyděděnců nářkem tam lkají ozvěny.
Já v dusné svojí krvi mám touhu gehenny.

Hvězd kytky jsou tak nízko, však nedosáhnu
k nebi.
Tak lidsky tlukou srdce a na mne smrt se šklebí:
tak rád jí podám ruku, leč nezdusí mne žal
a ze všech živlů světa mne žádný nepojal.

Když plamen má mne sžehnout, já znova
zrozen vstanu,
já pod hladinou proudů jak řecký oheň vzplanu.
Jsem bolest nehynoucí, já, pekla padlý syn,
jsem těžká vina otců, jsem příštích rájů stín . . .

KOUZELNÍK

Mít jeden bod, jenž nehnut v kosmu tkví —
a vůlí mou se klenba pohne hvězdná.
Ten bod jsem hledal v středu tajemství,
jež bez tvaru jest a jak moře bez dna;

ten bod jsem vkládal v boha, v nic a skon,
pak v srdce lidí: v dým a v mlhovinu.
Já pokynul, však světů milion
se nad mou hlavou smálo mému kynu.

Proud. Zdání. Kyv a vír. Jak vně, tak v nás.
Vše přechází. Vše kolísá. Vše teče.
Cos mněl svou věrou, vysmeká se zas.
A není snu, jenž zhojil by tě z křeče.

PŘÁNÍ

Když se mne ptáte, kde chci zítra spát —
Ať kdekoli. Vždyť duše nedlí v hrobě.
A přec mi slibte: ty, jenž měls mne rád,
i vy, jež pro mne pláčete, vy obě,

že z města pryč mne dáte vynésti,
kde bylo dusno tak a tolik prachu.
Když trpěl jsem, já mlčel. V neštěstí
jsem vzpřímen stál a pad' jsem beze strachu.

A tak chci ležet: Ne, kde stená stesk
a pod závojem černým nuda zívá.
Chci na pahorku spát, kam bije blesk
a dcera nebes, vichřice, kde zpívá.

Kdo ke mně jde, ať stoupá v strmý svah.
Nechť zemi děkuje, kdo po mně touží.
Ať s mého hrobu v hloub zří po lukách.
A duch můj — mrak a zpěv — ať nad ním krouží.

V BLUDNÉM KRUHU

Nuž dál! A znovu do života!
A rovnou v hřích! A byť i v hloub!
Zvědavá žena ctného Lota
se proměnila v solný sloup,

že chtěla zřít, jak město zmírá
a jak se řítí pohroma.
A také za mnou prší síra.
A také za mnou Sodoma!

Jak? Cítím posud křeč a mdlobu?
Svědectví staré poroby!
Což neprchl jsem z kraje hrobů?
Nechť mrtví mrtvé pohrobí!

Jen dál! A byť tu láska mřela,
a nechť mi otec umírá —
Já se svého chci servat těla
smrt, přissátého upíra.

Leč slyším smích: Smrt se ti hnusí?
A za hřích bys ji měnil rád?
Ó, živého bys těla kusy
s tou pijavicí musil rvát!

Je včera mocnější než zítra.
Jsou v tobě vrstvy tlících dob.
Ne za tebou: je v nitru nitra
tvůj hřích, tvá Gomora, tvůj hrob!

NEVĚRNÝ

Ano, jsem sobec. Nebudu lhát.
Neměl jsem práva, neměl jsem hrát
se srdcem, s hořícím květem.
Říkají, že jsem námořní hoch;
divoch a zloboh a neznaboh —
Zabraňte hráti si dětem!

Šeptaly se mnou laskavě.
Vadly mi v lesích a v přístavě.
Plané i planoucí růže!
Kudy mne cesta rudých stop,
kudy mne vodí, zeje hrob —
Chlapec však nevyspěl v muže.

Přijede, pozdraví, potrápí,
horkou svou hlavu potápí
v chladivou vlnu klína.
Pohrá si, orve, pohodí,
vydechne, odjíždí na lodi,
ujíždí, nevzpomíná.

Nedozrá, nezmoudří, nestárne.
Srdce-li má, srdce nezmarné
obětmi nedá se zlákat.
Necítí s lidmi lidských ran,
trpí jen, úděl že není mu dán
trpět a čekat a plakat.

Mnoho již květů má ruka zlá
bez citu, bázně urvala,
slzí však neumí stírat.
Ano, jsem sobec. Však přijde den,
zaniknu na vlnách, neželen,
bez lásky, bez bolu, pirát.

NEVĚRNÁ

Klobouček v dešti a bílý šat;
pod mraky chce se mi tancovat.

Dlouho jsem byla ticha jak pěna,
trápí mne píseň nedopěná.

Nese mne vítr a lehounká krev.
Zrcátko, pověz a pravdu zjev:

Sotva se půdy dotkne mé tělo.
Proč by se do větru nerozletělo?

Láká mne motýlí rej a šum.
Usednu na rty milencům.

Zakroužím oknem. Kdo by mne chyt'?
Zavířím pod cizí lampy svit.

Hlídej mne. Chytej mne. Nejsem tvá.
Ničí já nejsem, jsem nevěrná.

Kdo by mne svíral objetím,
vznesu se, vzlétnu, odletím.

Kdo by mne mocí zdržet chtěl,
s křídel mi setře prach a pel.

Kdo za mnou pohlédne zlehýnka,
zbude mu vířivá vzpomínka.

TROUVEROVA PÍSEŇ

(Z »Přemyslovců«)

Buď žehnán bůh, náš slitovník.
Buď meči pánů čest a dík.
Buď pannám ctným a paním hold.
Jsem bludný rytíř. Dejte žold.

Jsem bludný rytíř. V šíř i dál
jsem cizím krajem putoval,
a v siré prázdno prsou mých
mi nikdo teple nezadých'.

A jestli se mne tážete,
proč jsem se toulal po světě,
co štvalo mne a co mne štve —
já hledám srdce, srdce své.

Já hor se ptal i moře, žel,
a nikde jsem ho nenašel —
Snad stal se zázrak, bože, suď,
že zalétlo mi v jinou hruď,

tam zakleto je na věky
a marně jsem v kraj daleký
a marně světem putoval,
jeď cizí chléb a pěl svůj žal?

Buď žehnán bůh, náš slitovník.
Že domů veď mne zas, měj dík.
Buď mému bratru čest a hold.
Mým srdcem buď! Toť písně žold.

PYGMALION

Ty, která spalas, přeletavá něho,
tvůj bílý úsměv sen mi vzal a klid;
já jsem tě probudil, však pro jiného,
já líbal tě a nebudu tě mít.

Jsem ten, jenž daruje a mimo kráčí,
sám neprocitlý, neobdarován.
Mně blaho dívčích rtů, mně oko v pláči
jak vážka vzlétne, zmizí jako van.

Stín pad' mi na srdce, jež, rozstoupeno,
v své prázdno marně láká bol i slast;
jen bílý úsměv tvůj, ó něho, ženo,
se bude v něm jak nad propastí třást.

PROROK

Oči tvé mne slepcem učinily.
Slepý zrak ti, pane, děkuje.

Krví svou i ložem provinilý,
vyběhl jsem ráno ze sluje.
Hrůza svědomí mne vzhůru štvala,
jako bratra zabitého hlas;
pod nohama drolila se skála,
v levo, v pravo chechtal se mi sráz.
Z dusna hor jsem prchal svému stínu,
neb tvá pomsta zahryzla se v týl;
se svých beder shazoval jsem vinu,
tvému nebi pěstmi zahrozil:

„Hřešil jsem; jak ty jsi tvořil: za tmy.
Nevidomý! Bez tvarů! Spi dál!
Netroufáš si okem v oku stát mi?
Do hávu své temnoty se hal!
Slepá zbabělost už nezotročí,
ukrutníče, bdělých, světlých, nás!"

Z modra nebes šlehl blesk. Tvé oči
zřel jsem, pane. Můj zrak hříšný zhas.
Oči tvé jsem zřel a zřít je budu,
sám až s pozemských mne vzneseš hrud.
Neboť dotkl se tvůj blesk mých údů.
Nezemře, kdo bleskem ožehnut.
Oči tvé i dílo tvého blesku
šlehají v mých zraků věčnou šeř.
Cedry dva jsi v bouřném srazil blesku.
Na blízku však šeptal nízký keř.
A ten keř, tvým ohněm dotčen, plane,
svítí, hoří, neshoří, však plá,
a mé oči vyhaslé jej, pane,
v údolí a v horstva nesou tvá.
A tvůj keř, jenž temno ze sna budí,
o trestu i lásce hovoří.
A tvůj keř já nesu ve své hrudi.
Bílým žárem žhne a neshoří.

V RODNÉM KRAJI

To všechno je mé. Tich šumí tu proud,
sto vzpomínek ze země tryská.
Chci v objetí času spočinout,
neb minulost je tak blízká.

Jsem hoch jako dřív. Znám kouzla. Jsem král.
Spím v loktech rodného kraje.
Zas, jak by své housle do rukou bral,
bůh k zemi se sklání a hraje.

STROM

Zas myslím na strom, jenž se v okno dívá,
jak topol hrd a teskně jako jíva,

tak vášnivě, že tělo ze sna ruší,
a zpěvně tak, že ukolébá duši,

tak dravě, jak by z kořen rval spleť údů,
tak sladce, jak by zulíbat chtěl půdu.

Hle, čím jsem já? Má koruna se níží
a zmítá se a vlá svou vlastní tíží.

Též já jsem strom. Já kořeny jsem všemi
a snem i mízou k matce přissát zemi.

Vše záchvěvy, jež osudem jsou přány,
ať slunce polibek, ať vichru rány,

mlh jitřní pozdrav, čistou mluvu sněhu,
krev oblaků, zpěv ptáků, bouř i něhu

chci vzrušen přijímat, v den léta, zimy
brát rozechvěn, co život přináší mi —

a v okno, jež se vzhůru ke mně dívá,
nechať se déšť mých písní tiše schvívá.

ŠVANDA DUDÁK

Dudy moje, dudy mé,
na smrt spolu půjdeme?
Světa kus my ušli spolu,
když jsem neznal slz ni bolu.
Já si vážil vás tak málo,
teď však po vás toužívalo
srdce moje ubité;
kdo vás přines, neví ani,
jaké teskné putování
bylo bez vás, dudy mé.

A když vás tak laskám opět,
chtělo by se zase žít,
chtělo by se píseň dopět,
kterou jste mi začly znít.
Šláp' jsem na vás. Odpusťte mi.
A já měl vás tolik rád.
Ztupil jsem vás, hodil k zemi,
že jsem nesměl na vás hrát.

Když jste se mi navrátily,
pojďte mi zas v náručí,
ať se mi můj život milý
rozpláče a rozzvučí!

S BOHEM
(Za Klárou Baušovou)

Vběh' jarní vánek oknem po špičkách
a na svou sestru zvědavě se dívá,
jak leží tu v svých zlatých střevíčkách,
tak smířeně, tak mladě, jako živá,

jak by se vydat chtěla na cestu,
jíž radostno jí, volně bude jíti.
Zřím zmaru prázdnou tvář? Spíš nevěstu,
jež v lásce k srdci tiskne chumáč kvítí.

Jde, nikdo nezná kam. Jak přišla kdys,
a sotva víme, z kterého k nám kraje.
Leč kudy šla, kraj omláď' v dechu míz,
a kdo ji miloval, měl svátek máje.

Je smír i v bolu. Věnců trpký pach
a slzí sladká útěcha nám splývá.
Smrt nemá hrůz. Pták dole v zahradách
svou jitřní píseň na cestu ti zpívá.

R E K V I E M

Hlas chrámu šeptá: „Barvám odumři,
kleč na pokání v popelavém šatě!“
„Dívej se za všechny, kdož neuzří,“
zář o ruku mi zazvonila zlatě,

„dívej se za toho, kdo včera byl,
tvou jedinou buď modlitbou tvé žití!“
A já se dívám. Jak bych zář tu pil,
jak bych ji očima měl mrtvých vpíti.

Čím zírám v světlo, není jen zrak můj,
mnou tisíc očí shasnuvších se dívá,
mně jásá duha v oknech: „Pamatuj,
že olejem já temnoty jsem živa!“

Nechť ve věčnou se lampu promění
má zmatená, má duše milující,
jež nezemdlena kmitá v rozchvění,
jak vzduch se třese nad rozžatou svící,

kéž viděním se plní slunečná,
však lidsky slabá moje zřítelnice:
Druh kráčí za druhem. Až půjdu já,
mé oko vzlétni v blesk té blýskavice,

jež na časy se od pradávna dní
v svých hříchů pokoře, v své pýše zbožné
nám na obloze našich očí chví
a jednou přec až v smrti zrak se prožhne.

VEČERNÍ MODLITBY

Opojení

Vy křídla! Poslové! Vy světlé hlasy ech!
Vy stíny motýlí, jichž roj se na mne slétá!
Vy slova neznámá mých příštích bratří všech!
My nejsme z tohoto světa.

Hle, země usíná. A my-li půjdem spát,
zas k jitru procitnem, v den vyšší vykoupeni.
Kde, smrti, osten tvůj? Náš triumf a náš pád
z tohoto světa není.

Vy echa dávných dnů, vy sladká mámení,
jež prochvíváte mnou, vy křídla! písně! bratří!
My věříme, že nám, kdo žijem v plameni,
království ducha patří.

Prosba

Jak strmě stoupal svah, když osud nás ved
k ženám,
kol nichž se stříbrně pás jitřní mlhy chvěl!
Však nejstrmější z cest je ta, kdy zdálo se nám,
že ohněm opásán se zvedl archanděl,

že vyzývá nás v boj, by požehnal či sžehl,
že heslem voláme, jež vložil do nás bůh.
Jsou nejstrmější z cest, kde živý plamen šlehl,
a nejdražší jsou ty, jež poznamenal duch.

Mne osud miloval. Déšť vůní v cestu střásá,
sen v tělo proměnil a jiskru v milenku.
Jenž zmámil jsi nás vším, co vášeň, třpyt a
krása,
smrt za stín věčna přej, za velkou myšlenku!

Hlas

Šel oheň před tebou, tys nešel v požáru.
Hřměl vichr před tebou a bortila se země,
tys nebyl v zmítání, ty nejsi ve zmaru.
A potom zved' se hlas. Zněl tiše a zněl temně.

Ty, jehož mdlý náš sluch tam zdola neslyší
a v nějž jsem nevěřil a jemuž neznám jména,
já popřel slávu tvou, však hlas tvůj nejtišší
mne rve a dojímá, mne sklání na kolena.

Tvůj prorok, promluvím, až sejdu s Horebu,
k těm, které bouře tvá i šarlat roucha mámí,
a půjdu zvěstovat tvých temnot velebu,
tvých nocí polohlas, tvé ticho nad vodami.

Zřím s hory oheň žhnout — ty nedlíš
v požáru.
Hřmí vichr od moří — ty nejdeš v jeho pýše.
Je rozpolcena zem — ty nejsi ve zmaru,
neb ty jsi lásky hlas, jenž temně zní a tiše.

ÚTĚCHA

Když díkem zrosené své oči obě,
v nichž třpyt je noci, v sebe noříš něm,
když přivřeš zrak, že hvězdy nosíš v sobě,
jsi básníkem.

Když v nitra svého zasněžených hvozdech
svou ztratíš stopu, ztracen zrakům všem,
když najdeš se, že světa slyšíš povzdech,
jsi básníkem.

Když mezi zástupem, jenž tobě klne,
svou píseň vzývat znáš a zhrdat zlem,
když nemluvíš, že srdce máš tak plné,
jsi básníkem.

Když před madonnou pokleká tvé mužství,
však z objetí, jež mužů všech je snem,
sám pro svých hvězd se vyrveš dobrodružství,
jsi básníkem.

Když modlíš se: Jsem zrezavělý svícen,
jej rozlom, pane, ale k sobě vem
a zachraň plápol, tebou jenž byl vznícen —
jsi básníkem.

CHVÍLE

Jak vzdušné rty se ke rtu chýlí,
po mechu klouže stín a svit.
Zve vlna mrak, jenž letí, bílý:
nechceš mne, hochu, políbit?

Strom ke stromu se s šeptem tulí,
naslouchat srdce úderům.
Zem s večerem se přivinuly,
a zlaté pole — jeden šum.

A láska v každém rosném kvítku
se zvedá ze stříbrných par.
Je život políbení skřítků,
a splynutí je sen, či zmar.

V Í R A

Když první krůpěje se zatřesou
v skel, na západ jež vedou, blyskotání,
když loučení se vssává do prsou
a jako soumrak stesk se vůkol sklání,

přec večer dýchá mírem neděle,
přec rozlévá se píseň Na shledanou.
Když městem šumí smrti andělé,
my věříme, že mrtví z hrobu vstanou,

a do mraků když zapad' slunce vůz,
my radujem se, děti, starci, muži,
že po noci, jež bude plna hrůz,
nám východ hodí v okno kytku růží.

MOTÝL

Já stiskl hruď. Neb mrtvých pochyb můra,
z tmy vyplašena, sedla na srdce.
Tu tvého hlasu perlící se šňůra
se rozkutálela mi po ruce.

Rte sladkých slov, můj smíre, slibe, smíšku,
sne bez mámení, touho nevinná,
jež zpěvně šla jsi za mnou v sráz i výšku,
ty, slávou slunce zpita bez vína!

Já hlas mám rád, jenž můru v tmu zas plaší,
smích miluji, když sad v mém srdci zpust,
však motýl věčna se mi na dlaň snáší,
když světlespící úsměv zřím tvých úst.

UKOLÉBAVKA

Padej, padej kol a kol
na stráň, les a nivy,
zavěj skálu, vyplň dol,
sněhu spravedlivý.

Padej na mne. Zdědil jsem
smích a hřích a rány,
padej, ať mám v srdci svém
stezky zarovnány.

Hrbolů tam tisíce,
zrádná propast zela,
s vrcholů mi vichřice
sosny zporážela.

Uspi marné naděje,
zkonejši, co týrá,
měkkounce stul v záběje
vše, co lhala víra.

Moje slova ulož v rov
na bělostné pláni:
Dáš-li písně beze slov,
dost je požehnání.

Než se v srdce, než se v zem
nové jaro vrátí,
nech mne pod svým příkrovem
spát a spát a spáti.

JARNÍ VÝKŘIK

Že byl jsem živ, než jsem byl narozen,
to neuhasí žízně, kterou prahnu:
je tolik snů a myšlenek a žen,
je tolik tajemství, kam nedosáhnu,

je tolik vůní, rtů a tuch a krás
a neumím jich sterou trhat rukou;
že v smrti dohasnu, že vzplanu zas
a zapomenu na dnešek, je mukou.

Je mukou, že mám srdce jediné,
jež proměnit se touží tisíckráte;
jak myšlenku svou doštvu, že hlav dvé
z ní naráz vyrazí jak z hydry sťaté;

je mukou, že mám jeden život žít,
já, mezi svět a sebe věčně zdvojen,
že jedinými jen smím ústy pít,
já, láskou zpit a nikdy nenapojen.

Té trýzně nesnesl bych. Světa mír
mé rozžízněné touze nestačil by,
mne zadusil by dravý jarní vír,
ty kdybys byla s Héliovy přílby

neslétla na zem, jiskro tančící,
ty hvězdo, jež ses v tělo proměnila,
ty velké oko, nebe zračící,
můj modrý plameni a vášni bílá.

Jsi má, jsi v dáli? Měň se mi a měň,
mou touhu rozdmýchej a ducha rozži,
teď bludička, teď keř a pochodeň,
jak požár v lese a jak oko boží

štvi mne a sebe štvi a nepostůj,
měj tvarů sta, hoř ohněm rudé slávy
a strhni jednou všechen život můj
v žeh duše své, jenž těla naše stráví!

L É K

Šli, druh a družka, teple hovoříce,
v peň stromu vryli mladá jména svá,
a z nitra kmene vonná pryskyřice
svou prudkou krví ránu zalévá.

Šli, Zmar a Krása, lesní cestou mojí,
mně v srdce psali znamení svých dvé,
a palčivost jich ran se nezahojí
než písněmi, jež tryskly z krve mé.

PÍSEŇ

Jsme každý sám a sám,
já, řeka, zem a strom,
já láskou přetékám
a neproniknu k vám,
jsem jenom hluchý tón.

Co je to? Co se tlačí
v mou hruď a zpod mých řas?
Co povelelo spáči?
Sním? Vzlétl jsem? Či pláči?
Já všechny pojal vás,

mnou za vás všechny němě
hlas cizí promlouvá;
já rozplynul se; ve mně
je nebe, noc a země
a já už nejsem já.

Mnou roste strom stem ramen,
mnou přelévá se vzduch,
jsem pták a proud a kámen,
jsem zmaten, zmnožen, zmámen
a sám a sám, jak bůh.

SAD

Přikloň ucho k temnu, k dlani,
k listům, k hlíně blíž a níž.
Nezní to jak táhlé vání?
Moře šumět neslyšíš?

Vším, co v tichou béřeš ruku,
vším, co přiblížil jsi rtům,
duje příval cizích zvuků,
jako v mušli hučí šum.

Všechny věci země této,
k nimž tvůj sluch se zbožně klad,
dí, že srdce jejich vkleto
v podmořský kdys bylo sad.

Dávno vlny opadaly,
jinam provalil se proud,
ty však z dávných dob, ty v dáli
příboj věčna slyšíš dout.

CESTOU

Já, v mysli ještě nad světem se chmuře,
a v srdci věčnou smrti otázku,
však v očích světla na borovic kůře
a třepotání letních běláskû,

v svém sluchu vítr, jenž se s ptáky honí
a k stříbru cikád zvonil pšenicí,
jdu mýtinou, jež jahodami voní.
Je velké ticho. Ticho zvonící.

Jdu, sotva dýchám. V plaché nedůvěře
se nebem rozhlížím a po lese.
Jsem zavržen? Či z hořícího keře
hlas, jenž je požehnáním, ozve se?

Vím, vzývat nelze. Dík ti nelze říkat.
Já čekám. Vzhlížím. Trpěliv a tich.
Ó hlase lesů, vichřice a cikád,
ať z keře promlouváš, ať z prsou mých,

jen tebou živ, jen tobě, duchu duchů,
svůj zrak, svou mysl, srdce své chci vzdát,
a tvojich písní šumění v svém sluchu,
já půjdu za tebou, já zemru rád.

OBSAH

Z HLUBIN
Svazek I.
OTOKAR FISCHER
HOŘÍCÍ KEŘ
Upravila a vytiskla
Pražská akciová tiskárna
v Praze II. Marianská 3
Obálku navrhl
Alois Moravec
Vydalo
Zátiší, Knihy srdce i ducha
B. M. Klika v Praze II. Opatovická 9
v říjnu pátého válečného roku
1 9 1 8